

SMC TERRES DE LLEIDA COORDINADORA D'ENTITATS SALUT MENTAL I ADDICCIONS

Seu social: Lleida

Àmbit geogràfic: provincial

Forma jurídica: associació

- 6 persones treballadores
- 9 persones voluntàries
- 1.667 persones sòcies
- 5.049 persones ateses en serveis d'atenció a trastorns de salut mental
- 206 persones ateses en serveis d'atenció a drogodependències

www.salutmentalterresdelleida.org

Breu història de l'organització

L'Associació Salut Mental Catalunya – Terres de Lleida. Coordinadora d'entitats de salut mental i addiccions, neix l'any 2010 de la necessitat d'unió de diferents associacions de famílies i de persones afectades per problemàtica de salut mental, per tal d'unificar esforços i treballar problemàtiques comunes i específiques del territori. Així com per establir un treball en xarxa molt més eficient on una única entitat coordinadora vetlli per contribuir a la millora de la salut mental i per generar noves oportunitats i una disminució real de desigualtats socials envers aquest col·lectiu, essent capaços d'identificar necessitats reals, millorar l'atenció de les mateixes persones afectades i de les seves famílies, assolir majors quotes d'integració social i defensar els drets de les persones amb una problemàtica de salut mental i les seves famílies.

En l'actualitat la Coordinadora està constituïda per tretze entitats que treballen en l'àmbit de la salut mental i addiccions de la província de Lleida. A nivell intern, la Coordinadora està integrada per l'Assemblea d'entitats sòcies, la Junta Directiva, l'Àrea de Qualitat, l'Àrea de suport a les entitats i incidència política, l'Àrea d'atenció a les persones, l'Àrea de gestió econòmica i financera i l'Àrea de Comunicació.

Missió

Coordinen i treballen en xarxa per a les entitats de Lleida amb l'objectiu de contribuir a la millora de la qualitat de vida de les persones amb problemes de salut mental i addiccions i de les seves famílies, a la defensa de l'exercici dels seus drets i l'apoderament a totes les etapes de la vida. Treballen per la plena inclusió comunitària, sent entitats referents que aportem la veu de la primera persona i la seva família i incorporant la perspectiva de gènere en totes les accions que desenvolupen.

Descripció de l'activitat

Són una organització centrada en les necessitats de les entitats que donem suport i de les persones que atenen. En aquest sentit, busquen adaptar-se al màxim als seus interessos i necessitats de suport. Les activitats que duen a terme són:

Servei de Club Social per a persones amb trastorn mental. (Club Social Pallars). Suport a les entitats de la xarxa. Programa Voluntariat Fent Costat Entre Famílies. Creativitat i Salut Mental. Suport a l'autonomia per a persones amb problemàtica de salut mental que conviuen amb el familiar. Obertament - Amb experiència pròpia grup d'activistes de Lleida. Suport a les necessitats bàsiques per a persones en situació de vulnerabilitat. Servei d'Assessorament, Suport i Acompanyament a Famílies a la comarca del Pallars Sobirà. Formacions. Programa RESPIR. Taules de salut mental. Coordinació Territorial del Programa Activa't per la Salut Mental. Comissions Clubs Socials.

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA**PROJECTE BRIGADISTES****Breu descripció**

El projecte consisteix en fer que les persones que participen de les activitats del Club Social Pallars, col·laborin com a voluntaris/voluntàries amb l'Ajuntament de Sort duent a terme tasques com a "brigada". Les tasques que s'han anat fet són: pintar mobiliari urbà (baranes, papereres, bancs, jardineres, etc.), jardineria (manteniment de parterres, plantar i cuidar la vegetació, col·laboració en el manteniment del sistema de reg) i contribuir a la millora d'espais públics (Castell, Centre Social Casa Xorret, etc.). Fruit d'aquesta col·laboració es realitza un intercanvi entre l'Ajuntament de Sort i les persones, on l'Ajuntament compensa a les persones "brigadistes" amb entrades gratuïtes a activitats culturals i comunitàries del municipi, potenciant i incrementant la participació i inclusió a la comunitat del col·lectiu voluntari.

Aportació de valor de la iniciativa

Amb l'objectiu de proporcionar una perspectiva d'atenció social i treball comunitari sorgeix el projecte per tal d'enfortir vincles de les persones amb problemes de salut mental amb la xarxa comunitària i generar un procés d'apoderament del col·lectiu, de la pròpia persona i trencar estigmes. Oferir un procés de recuperació, que permeti ocupar espais de representació en la vida comunitària i de participació activa en la comunitat. Tot això a través d'un voluntariat amb l'Ajuntament del municipi, duent a terme tasques de manteniment en mobiliari urbà i espais comunitaris.

El projecte neix de les necessitats d'una part de les persones vinculades al Club Social Pallars que participen poc de les activitats. Es veu la necessitat de dur a terme activitats a l'aire lliure, de caràcter més físic, i que ofereixin un servei a la comunitat, aconseguint trencar barreres envers la salut mental, sent més visibles i demostrant que poden contribuir amb el seu treball a la millora de l'entorn comunitari.

Necessitats identificades

El col·lectiu de persones amb problemes de salut mental es troba massa sovint abocat a l'autoestigma, l'estigma social i l'aïllament social.

Pretenen afavorir la reconstrucció de les xarxes socials d'aquest col·lectiu, així com potenciar la major autonomia possible i la participació activa en la comunitat. La participació en la comunitat pot ser una bona eina per aproximar-se al coneixement de la realitat i per implicar els diferents agents com a subjectes actius i protagonistes de l'acció transformadora, així com per incrementar el seu compromís un cop es desenvolupi l'acció.

El col·lectiu de persones amb problemes de salut mental ha d'iniciar, per tant, un procés que li permeti ocupar espais de representació en la vida comunitària, de participació activa en la comunitat i autorepresentació per aconseguir un real procés d'apoderament del col·lectiu i trencar estigmes. Busquen que les activitats ofereixin un repte, i que alhora, aquest repte pugui convertir-se en una futura opció d'incorporació laboral d'aquestes persones a la brigada municipal (en cas que ambdues parts ho consideressin oportú). Per a dur a terme el projecte, ha esdevingut necessària la coordinació entre l'òrgan de govern local i l'Associació Salut Mental Catalunya Terres de Lleida, Coordinadora Entitats Salut Mental i Addiccions, per acordar i signar els pactes de col·laboració. Per a la implementació pràctica del projecte, en tot moment hi ha una coordinació entre el responsable de la brigada i del club.

Principals objectius assolits

A través d'aquest projecte s'està aconseguint generar un espai d'inclusió comunitària en la població de Sort.

A través d'aquestes activitats, les persones participants, han augmentat la seva visibilitat com a agents actors dins la comunitat, sentint-se capaços per a poder contribuir de manera activa en el manteniment del mobiliari urbà, arribant a ser elles mateixes les que detecten i proposen treballs de manteniment i millora al responsable de la brigada municipal, ja sigui perquè elles mateixes han detectat la necessitat o perquè els ha arribat a través d'altres persones de la comunitat.

A l'hora de dur a terme l'activitat s'ha generat, dins el mateix grup de persones amb problemàtica de salut mental, un sentiment d'equip on tothom col·labora i aporta el màxim que pot, distribuint-se així les tasques entre els participants, depenent de les capacitats i potencialitats de cada una.

A part de la integració comunitària i la visibilitat de les persones amb problemàtica de salut mental com a persones capaces i responsables que s'aconsegueix durant les hores de taller de brigadistes, aquesta cohesió i integració amb la comunitat s'aconsegueix també, quan a canvi de les tasques dutes a terme, hi ha una recompensa amb entrades al cinema, el teatre, la piscina... i les persones participen d'aquestes activitats, generant així, processos que permeten la transformació, la creació, el desenvolupament, l'enfortiment, la potenciació de la ciutadania, la inclusió i la cohesió social.

Principals resultats obtinguts

Han participat en el projecte 10 persones. D'aquestes persones, 4 han participat amb un 80% d'assistència a les activitats. 2 persones han participat amb un 50% d'assistència a les activitats. I 4 persones amb un 25% d'assistència a les activitats.

S'ha involucrat en el projecte 2 persones de la brigada municipal i 4 professionals de l'entitat.

Des de l'inici i fins al moment actual, es valora de manera molt positiva el projecte.

Els resultats de les tasques realitzades a l'entorn i a la comunitat, també són ben visibles: repintades totes les jardineres del carrer Major, baranes i portes del cementiri, papereres, baranes, envernissats els bancs de fusta, reorganitzat, i netejat i pintat el centre social Casa Xorret.

A través de les tasques s'ha fomentat la relació, i la comunicació amb el veïnat. En algunes ocasions s'ha detectat que és la comunitat qui es dirigeix directament als participants per informar-los de necessitats de manteniment del mobiliari, fent palesa la seva proximitat a la població i la qualitat de les tasques que porten a terme.

Abast de l'experiència

Del projecte n'han estat participants directes les persones amb problemàtica de salut mental que hi participen, i els treballadors de la brigada municipal de Sort.

Ara bé, podem dir que l'abast, indirectament, ha estat molt més ampli, ja que ha implicat a part de les treballadores i regidories del consistori en la implementació del projecte.

Altres agents comunitaris implicats en el projecte han estat Serveis Socials del territori i la figura de la treballadora social de l'àrea de salut (CAP), demanant informació sobre el projecte per a poder-lo difondre entre les persones que atenen i a les quals els podria ser beneficiosa la participació en l'activitat. I la posterior coordinació d'aquests amb el Club Social Pallars per a la derivació i seguiment de persones que hi acudeixin.

Finalment, es pot dir que l'abast del projecte ha arribat a tota la comunitat, ja que el fi principal ha estat contribuir en el manteniment d'espais i mobiliari públic.

Persones implicades en l'experiència

Treballadores: 4

Membres equips directius: 1

Ateses: 10

Altres: 4

(persones veïnes de la població
+ treballadors de la brigada)

Principals factors clau d'èxit

El principal factor d'èxit és l'acceptació i la gran motivació de les persones per dur a terme l'activitat de brigadistes. La continuació i vigència de les activitats organitzades des del Club Social, només s'entén si hi ha una participació activa i una bona acceptació d'aquestes. I això ha quedat demostrat per la durada en el temps d'aquest projecte.

Es considera també que el projecte té una incidència directa en la lluita contra l'estigma en salut mental. El projecte ajuda a deixar de veure a les persones amb salut mental com a persones no capaces d'aportar, sinó al contrari, veiem de manera tangible els beneficis que el seu treball i experiència aporten a la comunitat.

Amb aquesta acció també es combat l'autoestigma i augmentar l'autoestima de les persones participants. La persona participa en espais de representació de la vida comunitària, de participació activa en la comunitat, sentint-se capaces de fer, generar i aportar.

El projecte ha estat molt ben acollit per part de l'Ajuntament de Sort, i facilitat en la implementació de manera conjunta entre treballadors, equip polític i equip tècnic del Club Social Pallars.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

Les tasques a desenvolupar estaven pensades per a fer-les totes a l'exterior. Quan arriba l'hivern al Pallars Sobirà, arriba també la pluja, la neu i la baixada de temperatures i amb aquesta dependència de les condicions climatològiques, molts canvis d'última hora en la programació del Club Social, cosa que va desorganitzar molt les agendes de les participants, i la disminució d'assistència a l'activitat d'aquestes.

Per combatre aquesta dificultat, es va optar primer per fer tasques de reparacions i manteniment dins el local del Club Social els dies de mal temps. Ara bé, amb aquesta solució, no s'aconsegueix generar espais de participació en la comunitat.

Més endavant, es va proposar fer tasques de manteniment en locals tancats. D'aquesta manera es pot continuar mantenint un horari fixat en la programació mensual del Club Social, cosa que

beneficia i proporciona més estabilitat en l'organització de cada participant, i seguir en el camí de l'objectiu de la inclusió social, realitzant tasques en espais comunitaris.

Una altra dificultat ha estat la coordinació amb l'Ajuntament, sobretot durant el "refredament" del projecte durant aquest temps de menys activitat. També hi havia molta dificultat per trobar un bescanvi just i al gust de totes les parts implicades. En relació amb la brigada de l'Ajuntament s'esperava major implicació, amb la possibilitat de poder realitzar, algun dia, tasques de manera conjunta.

Elements innovadors que aporta l'experiència

Un dels principals elements d'innovació és el voluntariat de les persones amb trastorn mental amb l'ajuntament del municipi. Coordinació i apropament a l'òrgan de govern local i les seves persones treballadores, establint sinergies entre les dues parts.

Seguint amb aquesta sinergia amb l'ajuntament s'aproxima a les persones amb trastorn mental a l'opció de poder accedir a un lloc de treball a la brigada municipal. Creant així una forma més local i directa d'inclusió laboral.

Apoderament de la persona amb problemàtica de salut mental, sovint estigmatitzada, com a ciutadà participi, passant a tenir un rol actiu realitzant tasques comunitàries.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

El principal factor que permet la replicabilitat del projecte és el seu baix cost econòmic que suposa per a l'entitat que el dugui a terme, com també els beneficis tant econòmics com socials que generen a l'ajuntament de la població. Consideren que aquesta simbiosi entre entitats del món social i ens locals pot tenir molt bona acceptació per ambdues parts.

Des del Club Social Pallars, s'ha treballat amb una estratègia de replicabilitat del projecte, mitjançant la difusió de les accions a través d'Instagram i notes de premsa. S'inicia amb un procés descriptiu de l'activitat i que es vol aconseguir, que es presenta a l'ajuntament i seguidament s'elabora conjuntament un conveni col·laboratiu. Per engegar el projecte s'elabora el pla de voluntariat, per donar cobertura legal a les persones participants. Tota aquesta informació pot servir per a altres entitats que vulguin engegar un projecte similar en el seu territori.